

Nėra sveikatos be psichikos sveikatos

Valstybinio psichikos sveikatos centro informacinis biuletenis Nr. 2 (7) 2008 m. kovo mėn.

VPSC kontaktai:

ADMINISTRACIJA

Tel. 85 267 18 11
el.p.: info@vpssc.lt

PSIHIKOS SVEIKATOS SKYRIUS

Tel. 85 249 99 75
el.p.: rolanda@vpssc.lt

PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ SKYRIUS

Tel. 85 249 99 76
el.p.: aura@vpssc.lt

INFORMACIJOS IR RYŠIŲ SKYRIUS

Tel. 85 249 08 17
el.p.: janina@vpssc.lt

Daugiau informacijos
galima rasti VPSC
interneto puslapyje:

<http://www.vpssc.lt>

VPSC DARBUOTOJŲ STAŽUOTĖ HELSINKYJE

Šių metų vasario 18-22 d. Helsinkyje (Suomija) pagal Šiaurės šalių ministrų tarybos biuro Lietuvoje vykdomą ir remiamą programą „Praktika šiaurės šalių institucijose“ stažavosi Valstybinio psichikos sveikatos centro Priklausomybės ligų skyriaus vedėja Aurelija Čepulytė ir Informacijos ir ryšių sk. vyr. specialistė Jelena Stanislavovienė. Šios programos tikslas – stiprinti bendradarbiavimą tarp Šiaurės ir Baltijos šalių institucijų. Pagal Šiaurės šalių alkoholio ir narkotikų tyrimų centro (NAD) sudarytą programą Helsinkyje apsilankyta Suomijos Socialinių reikalų ir sveikatos ministerijos įsteigtose institucijose, dirbančiose psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos bei mokslinių tyrimų srityse:

Nacionaliniame socialinių ir sveikatos mokslinių tyrimų ir plėtros centre (STAKES). Šis centras atlieka mokslinius tyrimus, prižiūri sveikatos, socialinės

statistikos registrus, vertina sveikatos ir socialinių sektorių politiką. Daugiau informacijos www.stakes.fi. Susitikimų su STAKES mokslininkais metu pristatyta priklausomybės ligų situacija Lietuvoje, Valstybinio psichikos sveikatos centro veiklos sritys ir vykdyti tyrimai, susipažinta su Suomijoje įgyvendinamais alkoholio vartojimo prevencijos ir kontrolės projektais.

Suomijos profesinės sveikatos institute (FIOH). Tai yra mokslininkų ir specialistų organizacija, dirbanti darbo saugos ir sveikatos srityje. Šio instituto organizuojamuose mokymuose asmens sveikatos priežiūros įstaigų (profesinės sveikatos sistemoje) specialistai yra mokomi alkoholio priklausomybės trumpos prevencijos/intervencijos principų. Tiriamos darbuotojų, institucijų ir organizacijų problemos, susijusios su darbuotojų alkoholio vartojimu. Remiantis šių tyrimų rezultatais planuojama sukurti ankstyvos alkoholio problemų prevencijos/

Aurelija Čepulytė su Šiaurės šalių alkoholio ir narkotikų tyrimų centro darbuotojais (NAD).

intervencijos darbovietėse modelį. Išsamesnė informacija www.ttl.fi.

Nacionaliniame Visuomenės sveikatos institute (KTL), kurio veikla apima mokslinius tyrimus, ekspertizes, gyventojų sveikatos stebėseną, visuomenės sveikatos paslaugas, mokymus ir kt. Daugiau informacijos apie Nacionalinį visuomenės sveikatos institutą www.ktl.fi. Apsilankymo metu David Sinclair pasidalino asmenine patirtimi tiriant Naltreksono efektyvumą ir perspektyvas alkoholio ir kitoms priklausomybėms gydyti. Medicinos mokslų daktaras Mauri Aalto supažindino su trumpų intervencijų taikymo pirminėje sveikatos priežiūroje nauda ir moksliniais tyrimais, vykdomais siekiant įvertinti šių intervencijų efektyvumą bei skatinti jų taikymą. Susipažinta su nauju teisės aktu, reglamentuojančiu pakaitinio palaikomojo gydymo priklausomiesiems nuo opioidų taikymą Suomijoje. 2007 m. Suomijoje pakaitiniame palaikomajame gydyme dalyvavo per 1000 pacientų, iš jų 450 gydyti kombinuotu buprenorfino ir naloksono preparatu Suboxone, 150 pacientų - buprenorfinu ir 530 metadonu. Pakaitinis palaikomasis gydymas taikomas ir laisvės atėmimo vietose.

Apsilankyta visuomeninėse A-Clinic foundation įstaigose, kuriose teikiamos nemokamos priklausomybės ligų gydymo ir reabilitacijos paslaugos. Suomijoje šiuo metu veikia 19 A-Clinic

Jelenos Stanislavovienės pristatymas Nacionaliniame socialinių ir sveikatos mokslinių tyrimų ir plėtros centre (STAKES).

fondo įstaigų, iš jų: Jarvenpaa socialinė priklausomybės ligų ligoninė, 14 A klinikų ir 4 jaunimo centrai. Pagrindinis šių įstaigų tikslas - kovoti su priklausomybe nuo alkoholio bei kitomis priklausomybėmis formomis. Iš viso jose per metus vidutiniškai apsilanko 30000 klientų. Jarvenpaa socialinės priklausomybės ligų ligoninėje veikia 90 lovų stacionaras, teikiamos gydymo ir socialinės reabilitacijos paslaugos. Nauja buvo tai, kad ligoninėje yra įsteigti šeimų reabilitacijos bei mokslinių tyrimų skyriai. Visuomenei fondas A-Clinic paslaugos teikia internetu bei mobiliaisiais telefonais (Promille SMS service).

Puslapyje www.paihdelinkki.fi galima rasti alkoholio vartojimo dienoraštį, patarimų apie alkoholio vartojimo mažinimą, AUDIT testą rizikingo alkoholio vartojimo įsivertinimui. Ši informacija pateikiama ir rusų kalba.

Informaciją ir patirtį, gautą apsilankymo metu, Valstybinio psichikos sveikatos centro darbuotojai numato pritaikyti savo darbinėje veikloje, pasinaudoti tyrimų metodikomis ir išleistų leidinių pavyzdžiais. Naujai užmegzti kontaktai leis konsultuotis su Suomijos mokslininkais išskylančiais klausimais, pasinaudoti jų patirtimi ir, esant galimybei, įsitraukti į bendrus projektus.

NAUJIENOS

2008 metų kovo 18 d. LR Sveikatos apsaugos ministerija organizavo informacinį seminarą, skirtą antrosios Bendrijos veiksmų sveikatos srityje programos (2008-2013 m.) 2008 metų darbo plano įgyvendinimo Lietuvoje klausimams aptarti.

Valstybinio psichikos sveikatos centro Informacijos ir ryšių skyriaus vyriausioji specialistė bei CAMHEE projekto koordinatore Jurgita Sajevičienė su informacinio seminaro dalyviais pasidalino įgyta patirtimi vadovaujant Europos Sąjungos finansuojamam projektui bei pristatė vykdomą projektą.

Kovo 27 d. įvyko šalies moksleivių videoklipo konkurso „Būk blaivus!“, skirto jaunimo žalingų įpročių prevencijai bei blaivybės idėjų sklaidai darbų vertinimo komisijos posėdis, kuriame aptarti 35 konkursiniai kūrinėliai ir išrinkti nugalėtojai. Pagerbimo ir apdovanojimo šventė įvyks LR Seime balandžio 4 d.